

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՏԱՌԹՅԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ՀՀ ԳԱԱ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Միջազգային գիտաժողովի հրավեր

«ԶԻՆԿՈՐԸ, ՔՈՒՐՄՆ ՈՒ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆԸ» ՎԵՐԱԿԱՐԳՈՒԹՅԱՆ ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԴՐՍԵՎՈՐՈՒՄՆԵՐԸ ԲԱՐԴ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

Գիտաժողովի անցկացման ժամանակը՝ **20-21 հոկտեմբեր, 2023 թ.**

Գիտաժողովի անցկացման վայրը՝

- Հայաստանի պատմության թանգարան, Հանրապետության հրապարակ 4, Երևան**
- ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ, Չարենցի 15, Երևան**

Գիտաժողովին ներկայացվող գեկուցումները կարող են առնչվել հետևյալ թեմատիկ ուղղություններին՝

- Հին հասարակությունների հետազոտության, հասարակական Էվոլյուցիայի և այդ հասարակություններում վերակարգության համակարգերին և դրանց դրսևորումներին վերաբերող մեթոդական և տեսական հարցեր:
- Հին հասարակությունների վերակարգության համակարգերի հետազոտությունն ըստ լեզվաբանական և առասպելաբանական տվյալների:
- Փոխադրամիջոցները և հաղորդակցության եղանակները որպես սոցիալ-մշակութային լանդշաֆտի ձևափոխության գործոններ:
- Կուր-արաքսյան միջագետքի բրոնզ-երկաթեդարյան հասարակություններում առանձնաշնորհյալության հնագիտական դրսևորումները, սոցիալական կազմը և կառուցվածքը:
- Հայկական լեռնաշխարհի պետական կազմավորումները մ.թ.ա. III-I հզ.-երում և Առաջավոր Ասիան:
- Փոխադրամիջոցների ուղեկցությամբ թաղումները բրոնզի և երկաթի դարերում Կովկասում, Եվրասիայի դաշտավայրային հատվածում:

Մասնագիտական գրականության մեջ հին հասարակություններում իշխանության և հիերարխիայի բազմասպեկտ խնդիրներն առանձնահատուկ տեղ են գրավում: Միջագետքի, Եգիպտոսի, Փոքր Ասիայի, Իրանական բարձրավանդակի, Բալկանյան թերակղզու՝ պետականություններ ստեղծած հասարակությունների կողքին՝ մ.թ.ա. II հզ. կեսերին Կուր-արաքսյան միջագետքը ներկայանում է առանձնաշնորհյալության տարատեսակ դրսևորումներ ունեցող վերնախավով հանրույթներով, որոնք գտնվում էին պետական կազմավորումների ձևավորման փուլում: Նշված տարածքներում հնագիտական տվյալներով սոցիալական լանդշաֆտի, հասարակության կառուցվածքի և պետական կազմավորումների հետազոտության ուղղությամբ կատարվել են բազմաթիվ ուսումնասիրություններ, սակայն առանձնաշնորհյալության հնագիտական, մարդաբանական դրսևորումները չեն եղել լայն քննարկման առարկա:

Հայաստանի պատմության թանգարանը և ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտը, հին հասարակություններում առանձնաշնորհյալության տարատեսակ դրսևորումների հետազոտության շրջանակում, կազմակերպում են միջազգային գիտաժողով:

Գիտաժողովին նախատեսվում է հնագետների, մարդաբանների, պատմաբանների, համեմատական առասպելաբանության և լեզվաբանության մասնագետների և այլ հարակից գիտությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ քննարկում հիմնահարցի շուրջ:

Գիտաժողովի աշխատանքային լեզուներն են՝ հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն:

Գիտաժողովին մասնակցության համար անհրաժեշտ է լրացնել հետևյալ [հայտադիմումը](#):

Եկուցումների ամփոփագրերն (300-500 բառ) ուղարկել conf.eliten@gmail.com Էլ. հասցեին մինչև սույն թվականի **հունիսի 20-ը**:

Նախատեսվում է գիտաժողովում գեկուցված գիտական հոդվածների գրախոսվող ժողովածուի հրատարակություն: Հոդվածների առաքման վերջնաժամկետը՝ **նոյեմբերի 30**:

Հողվածներին ներկայացվող չափանիշների մասին հողվածագիրները կտեղեկացվեն առանձին նամակով:

Մասնակցության վճար նախատեսված չէ: Կեցության և գործուղման ծախսերը հոգում է ուղարկող կողմը: Գիտաժողովի կազմկոմիտեն ըստ անհրաժեշտության, կարող է տրադրել հրավերք՝ վիզաների կամ գործուղումների ձևակերպման նպատակով:

Հարցերի պարագայում կարող եք կապվել Բ. Վարդանյանի հետ:

Գիտաժողովի կազմկոմիտե

1. **Ավետիսյան Պավել**, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պ.գ.դ., ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի գիտական ղեկավար (pavelavetisyan@yahoo.com)
2. **Փիլիպոսյան Աշոտ**, պ.գ.դ., պրոֆ., ՀՀ ԿԳՄՍՆ «Պահպանության ծառայություն» ՊՈԱԿ, գիտաքարտուղար (piliposyan@yahoo.com)
3. **Բորիսյան Արսեն**, պ.գ.թ., ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի տնօրեն (arsenbobokhyan@yahoo.com),
4. **Վարդանյան Բենիկ**, պ.գ.թ., Հայաստանի պատմության թանգարանի և ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի գիտաշխատող (vbenik@yahoo.com) - գիտաժողովի պատասխանատու քարտուղար
5. **Երանյան Նժդեհ**, պ.գ.թ., Հայաստանի պատմության թանգարանի գիտական գծով փոխտնօրեն (nzhdehyan@gmail.com)
6. **Նարիմանիշվիլի Գողերձի**, պ.գ.դ., պրոֆ., Վրաստանի պատմության թանգարան, Օթար Լորդկիպանիձեի անվան հնագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի, հնագիտության և պատմության ուսումնասիրության գիտական բաժնի վարիչ (goderdzi_narimanishvili@yahoo.com)
7. **Եպիմախով Անդրեյ**, պ.գ.դ. Հարավ-ուրալյան պետական համալսարան, սոցիալական և հումանիտար գիտությունների ինստիտուտ (epimakhovav@susu.ru)

**«ВОИН, ЖРЕЦ И ТОРГОВЕЦ»
АРХЕОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОЯВЛЕНИЯ ИЕРАРХИИ В РАННИХ КОМПЛЕКСНЫХ ОБЩЕСТВАХ**

Время проведения конференции: **20-21 Октября 2023 г.**

Место проведения конференции:

- 1. Музей истории Армении, Площадь Республики 4**
- 2. Институт Археологии и этнографии НАН РА, Чаренц 15, Ереван**

Доклады, представленные на конференции, могут охватывать следующие тематические направления:

- методологические и теоретические вопросы, связанные с исследованием древних обществ, социальной эволюции и систем иерархии в этих обществах и их проявлений,
- исследование иерархии в древних обществах по данным сравнительной лингвистики и мифологии,
- колесной транспорт и способы коммуникаций как факторы изменения социально-культурного ландшафта,
- социальный состав и структура, также археологические проявления привилегированности и иерархии в обществах бронзового и железного веков в Южном Кавказе,
- государственные образования Армянского нагорья и Передней Азии в III-I тыс. до н. э.,
- археологические проявления иерархии в древних обществах Кавказа и в степной полосе Евразии.

Вопросы власти, привилегированности и иерархии в древних обществах занимают особое место в историографии. Наряду с общественными формациями, образовавшими государства в Египте, Малой Азии, Иранском нагорье и на Балканском полуострове, общества Южного Кавказа середины II тыс. до н. э. располагают яркими археологическими манифестациями власти. Эти общества находились на стадии формирования раннегосударственных систем. Несмотря на многочисленность исследований социального ландшафта, структуры обществ раннегосударственных образований с соответствующими археологическими данными в вышеперечисленных районах, археологические и антропологические проявления власти, привилегированности и иерархии пока не были предметом широкого обсуждения и сравнительного анализа.

Музей истории Армении и Институт археологии и этнографии НАН Республики Армения, в рамках исследования археологических проявлений власти, привилегированности и иерархии в древних обществах, организуют международную конференцию.

На конференции планируется обсуждение вопросов с участием археологов, антропологов, социологов и представителей смежных наук.

Рабочими языками конференции являются армянский, русский и английский.

Для участия в работе конференции просим заполнить заявку-анкету по [ссылке](#):

Тезисы докладов (300-500 слов) просим отправить до **20-ого июня** на адрес conf.eliten@gmail.com.

Планируется издание сборника научных статей, представленных на конференции. Крайний срок подачи статей: **до 30 ноября**. Авторы статей будут проинформированы о критериях, представленных к статьям, в отдельном письме.

Регистрационный взнос за участие не требуется. Участники должны предусмотреть собственные варианты покрытия расходов на поездку в случае очного участия.

Оргкомитет может оказать содействие в получении официального приглашения, если таковое потребуется для получения визы или командировки.

Со всеми уточняющими вопросами просим обращаться к Бенику Варданяну (vbenik@yahoo.com)

Члены оргкомитета:

- 1. Аветисян Павел**, д.и.н., член-корреспондент Национальной Академии Наук РА (pavelavetisyan@yahoo.com)

2. **Пилипосян Ашот**, д.и.н., профессор, Служба по охране ГНО, ученый секретарь E-mail: (piliposyan@yahoo.com)
3. **Бобохян Арсен**, к.и.н., директор Института Археологии и Этнографии НАН РА (arsenbobokhyan@yahoo.com)
4. **Варданян Беник**, к.и.н., научный сотрудник Музея истории Армении и Института Археологии и Этнографии НАН РА (vbenik@yahoo.com)
5. **Ераниян Нжде**, к.и.н., заместитель директора по науке Музея истории Армении (nzhdehyan@gmail.com)
6. **Нариманишвили Годердзи**, д.и.н., проф., Национальный Музей Грузии, руководитель отдела научных исследований археологии и истории Института Археологических исследований им. Отара Лордкипанидзе (goderdzi_narimanishvili@yahoo.com)
7. **Епимахов Андрей**, д.и.н., Южно-Уральский государственный университет, Институт истории и археологии УрО РАН (epimakhovav@susu.ru)

History Museum of Armenia

Institute of Archaeology and Ethnography NAS RA

Call for the International Conference

**"THE SOLDIER, THE PRIEST AND THE MERCHANT"
ARCHAEOLOGICAL MANIFESTATIONS OF HIERARCHY IN COMPLEX SOCIETIES**

Conference time: 20-21 October 2023

Place: History Museum of Armenia, 4 Republic Square, Yerevan

Institute of Archaeology and Ethnography NAS RA, 15 Charents, Yerevan

Reports for the conference may cover the following topics:

- Methodological and theoretical issues related to the research of ancient societies, social evolution and hierarchy systems in these societies and their manifestations.
- A Study of Hierarchy in Ancient Societies by Comparative Linguistics and Mythology,
- Wheeled vehicles and communications as factors of transformation influencing socio-cultural landscape,
- The archaeological manifestations of privilege and hierarchy, social make-up and structure in the Bronze-Iron Age societies of the South Caucasus.
- The state formations of the Armenian Highlands during the III-I millennia BC and the Near East.
- Archaeological manifestations of hierarchy in ancient societies of the Caucasus and Eurasian Steppe.

In academic literature, the various issues of power and hierarchy in ancient societies occupy a special place. In the middle of the II millennium BC, Kura-Araxes interfluvium is represented by communities with various manifestations of power structures, i.e., early state formations along with the societies responsible for the creation of states in Mesopotamia, Egypt, Asia Minor, on the Iranian Plateau, and in the Balkan Peninsula. Many studies dedicated to social landscape, societal structure and early state formations, have been carried out with archaeological data collected in the aforementioned areas, although the archaeological and anthropological manifestations of privilege and hierarchy have not yet been the subject of a wider discussion.

The History Museum of Armenia and the Institute of Archaeology and Ethnography NAS of Armenia organize an international conference with a subject of the research dedicated to various manifestations of privileges and hierarchy in complex societies.

A discussion on the issue in question as well as the participation of archaeologists, physical and cultural anthropologists, historians, specialists in comparative mythology and linguistics as well as representatives of other concomitant disciplines, will be a part of the respective conference.

Languages of the conference: Armenian, Russian and English.

Those who wish to take part in the work of the conference are requested to fill out the application-questionnaire on the [link](#):

Abstracts of reports (300-500 words) should be sent by **June 20** to the following address: conf.eliten@gmail.com

Conference meetings will be held both in face-to-face format (oral presentation, poster presentation) and in online presentation format (ZOOM conference).

There is no registration fee for participation. Participants should provide their own options to cover travel expenses in case of in-person participation.

After the conference a series of scientific articles on the relevant subjects is planned to be published. The deadline for the articles submission is November, the 30th.

The organizing committee can assist with an official invitation, if required for visa or business trip. It is planned to publish a collection of scientific articles presented at the conference after peer review.

Please contact Benik Vardanian (vbenik@yahoo.com) with any questions.

Organizing committee members

1. **Avetisyan Pavel** , Doctor of Historical Sciences, Corresponding Member of the RA National Academy of Sciences (pavelavetisyan@yahoo.com)
2. **Piliposyan Ashot**, Doctor of Historical Sciences, Profesor, Service for the Protection SNCO, secretary scientist (piliposyan@yahoo.com)
3. **Bobokhyan Arsen**, Phd in Archaeology, Director of the Institute of Archaeology and Ethnography NAS of Armenia (arsenbobokhyan@yahoo.com)
4. **Vardnayan Benik**, PhD in Archaeology, researcher at the History Museum of Armenia and Institute of Archaeology and Ethnography NAS of Armenia (vbenik@yahoo.com)
5. **Yeranyan Njdeh**, Phd in Archaeology, Deputy Science Director of the History Museum of Armenia, (nzhdehyan@gmail.com)
6. **Narimanishvili Goderdzi.**, Prof., Doctor of Historical Sciences, Georgian National Museum, Head of Archaeology and History Scientific Research Department at the Otar Lordkipanidze Archaeological Research Institute (goderdzi_narimanishvili@yahoo.com)
7. **Epimakhov Andrei**, Doctor of Historical Sciences, Prof., Deputy Director of Science, Institute of Media and Social Sciences and Humanities (epimakhovav@susu.ru)